

коефіцієнт покриття. Канада продемонструвала значний відтік доходів за ПП, що є сигналом ризику для стабільності країни у майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Родіонова Т.А. Дохідність іноземних інвестицій в країнах з ринком, що формується: вплив на зовнішні дисбаланси: монографія / Т.А. Родіонова. – Одеса: «Одеський національний університет».– 2015. – 173 с.
2. BOP Analytic and IP Summary Presentation. International Monetary Fund. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://data.imf.org/?sk=7A51304B-6426-40C0-83DD-CA473CA1FD52&sId=1542635306163>

УДК: 339.982

РИЗИКИ ЕКЗОГЕННИХ ШОКІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ СИНХРОНІЗАЦІЇ ДІЛОВИХ ЦИКЛІВ

Жолос Т.О.

аспірант Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Одним з наслідків пандемії COVID-19 у 2020 році стало одночасне і глибоке падіння економік більшості країн світу. Так, за оцінками ОЕСР, вже у другому кварталі 2020 року ВВП його країн-членів впав на ~15% у порівнянні з четвертим кварталом 2019 року, а рівень безробіття виріс майже вдвічі і досяг в середньому ~11% [1]. За найконсервативнішими оцінками очікується, що глобальний ВВП не повернеться до свого попереднього рівня аж до кінця 2021 року [2].

В умовах високого ступеня інтегрованості економік світу, що проявляється в синхронізованості їх ділових циклів, таке одночасне гальмування економічної діяльності скоріше є не винятком, а закономірністю. Так, ще у недалекому минулому глобальна економіка зазнала аналогічних втрат під час фінансової кризи 2007 року, а ще раніше, у 1997 році, всьому світу загрожувала азійська фінансова криза.

Проте, в той час як дві зазначені кризи мали фінансовий характер, COVID-19 негативно вплинув безпосередньо на реальний сектор економіки. При цьому, найцікавішим є те, що економічні наслідки пандемії стали відчутними на фондових біржах ще у лютому 2020 року, за місяці до набуття пандемією COVID-19 глобального характеру поза межами Азії [3]. Це засвідчує про існування механізму поширення економічних втрат, що пов'язані з COVID-19, незалежно від транскордонного поширення самого вірусу. Саме цей механізм є предметом цього дослідження.

В економічній літературі з тематики ділових циклів розглядається три основні канали транскордонного поширення шоків, що мають своїм наслідком синхронізацію ділових циклів: міжнародна торгівля, міжнародна

фінансова інтеграція і міжнародний поділ праці. В той час як роль міжнародного поділу праці в синхронізації ділових циклів є об'єктивним процесом (країни, що спеціалізуються на виробництві схожих товарів, є вразливими до одних і тих самих глобальних галузевих шоків, що призводить до наближення їх ділових циклів), фактори міжнародної торгівлі та фінансової інтеграції у процесах синхронізації ділових циклів викликають наукові дискусії.

Прийнято вважати, що фінансова інтеграція сприяє транскордонному поширенню фінансових та реальних шоків за рахунок того, що фінансові компанії, що зазнають збитків внаслідок падіння вартості іноземних активів, одночасно скорочують власну інвестиційну та кредитну діяльність на вітчизняному ринку [4]. Саме таким чином іпотечна криза 2007 року у США трансформувалася у глобальну фінансову кризу. Міжнародна торгівля, в свою чергу, сприяє транскордонному поширенню шоків за рахунок скорочення іноземного попиту на вітчизняні товари [5].

Однією з нещодавніх новацій в зазначених дослідженнях є врахування непрямих зв'язків в міжнародній торгівлі. Так, у своїй роботі “Торговельні зв'язки та міжнародна синхронізація ділових циклів: досвід корейських галузей”, дослідник Д. Лі схарактеризував непрямі експортні зв'язки як використання експортною галуззю напівфабрикатів з інших галузей для виробництва експортних товарів та непрямі імпорتنі зв'язки – імпортування напівфабрикатів імпортною галуззю з метою їх подальшого перепродажу у інші галузі для виробництва товарів для внутрішнього чи зовнішніх ринків. По-суті, це є визначенням ланцюгів доданої вартості. За його оцінками, саме непрямі зв'язки чинять найбільший вплив на синхронізацію ділових циклів країн, що торгують між собою, і отже, є головним каналом транскордонного поширення шоків, і у регресійних моделях, що включають непрямі експортні та імпорتنі зв'язки, прямі зв'язки повністю втрачають свою статистичну значущість у поясненні синхронізації ділових циклів [6].

Саме такі непрямі зв'язки стають рушійною силою глобальної економічної кризи, що була викликана пандемією COVID-19 та розвивається паралельно з нею. Так, за даними Fortune, вже у першому кварталі 2020 року 94% з 1000 компаній звітували про проблеми зі своїми ланцюгами доданої вартості [7]. Це було пов'язано з тим, що в багатьох з цих ланцюгів ключову ланку посідали китайські промислові підприємства; а отже, коли в січні 2020 року в Китаї почав запроваджуватися режим жорсткого локдауну, функціонування цих ланцюгів зазнало значних перешкод [8, 9].

Загалом, роль ланцюгів доданої вартості в сучасній глобальній економіці складно переоцінити. За даними ОЕСР, станом на 2015 рік у більшості країн ЄС від 30 до 50% працівників були зайняті на підприємствах, що були в тій чи іншій мірі залучені до виробництва товарів для іноземних ринків в рамках ланцюгів доданої вартості. До того ж, спостерігалася тенденція до зростання кількості багатоетапних, міжнародних ланцюгів доданої вартості [10, 11].

Таким чином, можна зробити висновок, що розірвання налагоджених міжнародних зв'язків існуючих ланцюгів створення доданої вартості в умовах локдауну, пов'язаного з пандемією COVID-19, утворює системний екзогенний ризик для економік багатьох країн світу.

Список використаних джерел:

1. COVID-19 and international trade: Issues and actions. – OECD, 12 June 2020. - URL: <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/covid-19-and-international-trade-issues-and-actions-494da2fa/>
2. The world economy on a tightrope. - OECD Economic Outlook, June 2020. - URL: <http://www.oecd.org/economic-outlook/june-2020/#Key-impacts>
3. DeCambre M. The Dow tumbled more than 1,000 points on Monday and marked its third-worst point drop in history - here's how the stock market tends to perform after big drops. - MarketWatch, 25 February 2020. - URL: <https://www.marketwatch.com/story/the-dow-is-off-by-more-than-a-1000-points-and-heading-for-its-second-worst-point-drop-in-its-history-heres-how-the-stock-market-tends-to-perform-afterward-2020-02-24>
4. Davis J.S. Financial integration and international business cycle comovement / J.S. Davis // Journal of Monetary Economics. – 2014. – Vol. 64. – pp. 99-111. -URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0304393214000191>
5. Frankel J.A. The endogeneity of the optimum currency area criteria / J.A. Frankel, A.K. Rose // The Economic Journal. - 1998. – Vol. 108, Issue 449. – pp. 1009–1025. - URL: <https://www.jstor.org/stable/2565665>
6. Lee D. Trade linkages and international business cycle comovement: Evidence from Korean industry data / D. Lee // IMF Working Paper. – 2019. - No. 19/116. – 26 pp. - URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3405984
7. Sherman E. 94% of the Fortune 1000 are seeing coronavirus supply chain disruptions: Report. – Fortune, 21 February 2020. - URL: <https://fortune.com/2020/02/21/fortune-1000-coronavirus-china-supply-chain-impact/>
8. Golgeci I. The rising tensions between efficiency and resilience in global value chains in the post-COVID-19 world / I. Golgeci, H.E. Yildiz, U.R. Andersson // Transnational Corporations Journal. - 2020. - Vol. 27, No. 2. - 16 pp. - URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3692323
9. Tracing the value added in global value chains: Product-level case studies in China. - United Nation conference on trade and development – UNCTAD. – United Nations, New York and Geneva. – 2015. - - URL: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/ditctncd2015d1_en.pdf
10. Employment and Global Value Chains (GVCs). – OECD, March 2019. - URL: <http://www.oecd.org/sti/ind/trade-in-employment.htm>
11. Li X. Recent patterns of global production and GVC participation / X. Li, B. Meng, Z. Wang // Global Value Chain Development Report 2019: Technological innovation, supply chain trade, and workers in a globalized world. – WTO OMC Publications, 2019. - Chapter 1, pp. 9-43.